

ATLAS DOBRYCH PRAKTYK

EKONOMII SPOŁECZNEJ

Bank Drugiej Ręki
nie lubi marnotrawstwa

ATLAS DOBRYCH PRAKTYK EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ten tytuł wymaga kilku słów wyjaśnienia

Co to jest ekonomia społeczna?

Pojęcie ekonomii społecznej jest bardzo szerokie. Do Atlasu włączyliśmy instytucje, które z jednej strony uczestniczą w systemie ekonomicznym, ale z drugiej strony kieruje nimi silne poczucie odpowiedzialności za los osób i społeczności zaangażowanych w działania. Innymi słowy są to przedsięwzięcia, których celem jest działalność społeczna, a narzędziem – nie zawsze jedynym – rynek. Oznacza to podejmowanie wysiłków, aby konkretne osoby, organizacje czy wspólnoty mogły w większym stopniu niż dotychczas podejmować suwerenne decyzje co do celu i form swojej działalności.

W pojęcie ekonomii społecznej wpisują się instytucje zarówno tzw. starej ekonomii społecznej (takie jak spółdzielnie), jak i nowej (np. spółdzielnie socjalne), a także ekonomizujące się instytucje trzeciego sektora. To co je łączy to fakt, że starają się przy użyciu instrumentów ekonomicznych bezpośrednio lub pośrednio przeciwdziałać zjawiskom wykluczenia społecznego i działać na rzecz szerszej rozumianego rozwoju społeczności lokalnych.

Dlaczego te dobre praktyki są dobre?

Celowo i świadomie używamy tego określenia dla prezentowanych w Atlasie działań. Znalazły się tu przedsięwzięcia, które w naszym przekonaniu z powodzeniem zmieniają na lepsze życie zaangażowanych w nie ludzi i społeczności. Są to też w większości przedsięwzięcia funkcjonujące już od jakiegoś czasu i sprawdzone w działaniu. Mamy świadomość, że istnieje wiele dobrych praktyk, które nie znalazły się jeszcze w Atlasie. Dlatego będziemy go stopniowo uzupełniać. Mamy nadzieję, że przedsięwzięcia opisane już w Atlasie przy pewnej dozie determinacji i gotowości do wspólnego działania mogą stać się inspiracją dla innych, a tym samym przyczynić się do rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.

Redakcja Atlasu

Bank Drugiej Ręki nie lubi marnotrawstwa

Dla organizacji pozarządowych posiadanie komputera i odpowiedniego oprogramowania do niego jest tak samo ważne, jak posiadanie telefonu: jeśli nie korzystają z komputerów i Internetu, mają mniejsze szanse na przetrwanie, zdobywanie potrzebnych informacji i rozwój.

Misja przedsięwzięcia

Bank Drugiej Ręki służy trzeciemu sektorowi pośrednicząc pomiędzy nim a biznesem. Wspiera organizacje pozarządowe i inicjatywy działające na rzecz pożytku publicznego pomagając w zdobyciu sprzętu i oprogramowania, a także mebli biurowych i rzeczy użytkowych. BDR tak opisuje swoją działalność: „Stowarzyszenie odbiera od firm rzeczy, które nie są im już potrzebne, ale tylko te, które są jeszcze sprawne i w dobrym stanie. Zaczynaliśmy od komputerów, potem pojawiły się także inne dary. BDR pełni rolę pośrednika, który w sprawny sposób może rozdać dużą liczbę rzeczy właściwym odbiorcom. Celem tego działania jest zapobieganie marnotrawstwu”. Ważną częścią tej misji służenia innym organizacjom jest funkcja edukacyjna dla firm i obywateli.

Kontekst przedsięwzięcia

Choć 80 proc. organizacji pozarządowych twierdzi, że korzysta z Internetu, to tylko około 60 proc. ma własny komputer. Dla wielu organizacji, szczegól-

Wiola Bielińska – koordynator i p.o. Dyrektora Biura

Nazwa organizacji:

Stowarzyszenie Bank Drugiej Ręki

Adres:

ul. Księcia Ziemowita 51a,
03-885 Warszawa
tel. (0 22) 678 86 70, 678 24 22
fax. (0 22) 433 51 22

Osoba kontaktowa:

Dżemila Sulkiwicz-Nowicka,
prezes zarządu

e-mail:

bdr@bdr.org.pl

Rodzaj działalności:

pomoc organizacjom pozarządowym w pozyskiwaniu sprzętów, przede wszystkim komputerów oraz legalnego oprogramowania.

Rok powstania: 2000

www: www.bdr.org.pl
www.technologie.org.pl
www.daryrzeczowe.pl

nie małych, jest on za drogi, tak jak zbyt kosztowne jest oprogramowanie do niego. A jednocześnie te, które nie mogą korzystać z komputerów i z Internetu, mają mniejsze szanse na przetrwanie, na zdobywanie informacji potrzebnych do rozwoju, na kontakt z ewentualnymi darczyńcami. Zaznajomienie się z nowoczesnymi technologiami pomaga w prowadzeniu księgowości, w sprawnym organizowa-

Dżemila Sulkiwicz-Nowicka, prezes zarządu, „kobieta-piorun” jak mówią o niej współpracownicy

niu swojej działalności, otwiera na świat zewnętrzny. Nie ogranicza organizacji do czerpania tylko z zasobów najbliższego otoczenia.

Cele

- służebność wobec organizacji pozarządowych
- pozyskiwanie i redystrybucja darów rzeczowych (głównie komputerów i mebli biurowych) od firm i instytucji dla organizacji pozarządowych
- ułatwianie dostępu do technologii (sprzedaż oprogramowania za niewielką odpłatnością, działania edukacyjne)

Historia

Powódź w 1997 roku wyzwoliła wielki ruch wzajemnej pomocy. Ludzie i instytucje, także firmy spieszyły z przekazywaniem darów. Ten ruch obywatelski uzmysłowił, jak często trudno jest zarządzać przekazywaniem darów dla powodzian. – Raz było ich za dużo w określonym miejscu, gdzie indziej okazywało się, że nie ma gdzie ich przechowywać. Bywały sytuacje, iż trudno było szybko odszukać potrzebujących – opowiada Dżemila Sulkiwicz-Nowicka, prezes Stowarzyszenia Bank Drugiej Ręki. Przy Fundacji Batorego powstał więc program zajmujący się koordynacją przekazywania darów rzeczowych dla organiza-

cji pozarządowych. – Szczególnie ważne było dla nas, by pomagać organizacjom w znalezieniu dla nich komputerów, rozwiązań teleinformatycznych i nowych technologii.

Stowarzyszenie Bank Drugiej Ręki (BDR) rozpoczęło działalność w czerwcu 2000 roku z inicjatywy Polskiej Akcji Humanitarnej, Stowarzyszenia Klon/Jawor i Fundacji im. Stefana Batorego. Wśród inicjatorów znalazły się między innymi osoby zainteresowane nowoczesnymi technologiami, gdyż od początku ideą BDR było wprowadzanie tych technologii do organizacji pozarządowych.

Stowarzyszenie ruszyło jako program Fundacji Batorego i przez nią było na początku utrzymywane. Z czasem zaczęło zdobywać dotacje z urzędu miasta, z urzędu wojewódzkiego oraz startowało w konkursach o granty i programy amerykańskie i przedakcesyjne, a teraz Wspólnotowe.

Po półtora roku nastąpił regres w przekazywaniu sprzętu komputerowego. Szybko okazało się też, że komputery używane w biurach, ze swoim „standardowym” oprogramowaniem nie przydają się w świetlicach, szkołach. Organizacje potrzebowały innych programów, a te wciąż były dla nich zbyt drogie – opowiada Dżemila Sulkiwicz-Nowicka.

– To nie jest organizacja, która gdzieś osiadła i robi cały czas to samo. Tutaj stale trzeba trzymać rękę na pulsie i widzieć nowe potrzeby i wyzwania

Dżemila Sulkiewicz-Nowicka

Brakowało programów księgowych, graficznych, pozwalających na rysowanie, rozwijanie umiejętności konstrukcyjnych. Na razie więc ograniczono tę formę działalności, tym bardziej, iż organizacje zaczęły nieśmiało pytać o inne dary.

BDR zaczął więc pozyskiwać od firm nie tylko komputery, ale także środki czystości i higieny, artykuły biurowe czy meble. Wszystko to, co firmom nie jest już potrzebne, a jest na tyle sprawne i użyteczne, że może przydać się organizacjom pozarządowym i placówkom non-profit.

Niekiedy rodzaj otrzymanych darów skłaniał Bank do przeprowadzania specjalnych akcji. I tak w 2002 roku przeprowadzili akcję „Torebka”. Ponad 2400 dzieci z jednego z mazowieckich powiatów otrzymało torebki wielkości A4 wypełnione artykułami szkolnymi, książeczkami, zabawkami i słodyczkami.

Niekiedy stowarzyszeniu proponowano taki sprzęt, którego zbycie, jak się wszystkim wydawało, na pewno będzie kłopotliwe. Tak było na przykład z rzędami krzesel z upadającego kina „Polonia” w Warszawie. A jednak okazało się, że są na Ma-

zowszu organizacje, które potrzebują kilkunastu spiętych za sobą nierozzerwalnie krzesel i udało się wszystkie przekazać.

Wkrótce okazało się, że chociaż firmy chętnie pozbywają się sprzętu biurowego i różnych przedmiotów, chcą jednak, by je od nich zabrać prawie natychmiast. A trudno jest w krótkim czasie znaleźć potrzebującą organizację. Bank zdecydował się więc na własny magazyn sprzętów. Ściśle współpracował wtedy z Bankami Żywności, bo okazało się, że organizacje, które regularnie korzystają z pomocy BŻ potrzebują też pomocy BDR.

Bank założył, że pośredniczy pomiędzy biznesem a organizacjami. Nie zajmuje się zaś darami od osób indywidualnych. Jednak po to, by organizacje mogły korzystać z darów prywatnych osób, w sierpniu 2006 r. BDR powołał serwis internetowy www.daryrzeczowe.pl łączący darczyńców i potrzebujących, którymi są organizacje pozarządowe i placówki non-profit.

Serwis powstał, aby umożliwiać osobom prywatnym przekazywanie używanych, ale wciąż sprawnych rzeczy organizacjom i placówkom non-profit z całej Pol-

Komputery, komputery, komputery – zajmują cały magazyn BDR

ski, takich jak: ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, domy dziecka, domy pomocy społecznej itp.

Darczyńcą w serwisie może być każdy - osoba prywatna, firma. Potrzebującym natomiast może być jedynie organizacja non-profit. Przekazywać można w zasadzie

wszystko co zbywa, jest w dalszym ciągu sprawne i może okazać się przydatne.

W 2009 roku BDR zmodernizował serwis www.daryrzeczowe.pl. Prowadzi także kampanię społeczną mającą na celu zmniejszenie produkcji odpadów wielkogabarytowych i elektronicznych, oraz wsparcie sektora NGO poprzez promocję serwisu.

Koszt inwestycji	Na uruchomienie działalności stowarzyszenie w 2000 r. uzyskało dotację w wysokości 78 tys. zł od Fundacji im. Stefana Batorego, Ambasady USA i Banku Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych. Oddzielnie traktować należy koszty rozruchu działalności gospodarczej związanej z dystrybucją oprogramowania. Te koszty pokrywane były z wpłat za dokonywanie zakupów.
Koszt działalności bieżącej rocznie	W 2008 roku przychód z działalności gospodarczej wyniósł 227 tys. zł. Koszt miesięcznej działalności BDR-u wynosi ok. 35 tys. zł. Cały zysk z działalności gospodarczej przeznaczany jest na działalność statutową.
Inwestorzy	Brak
Sponsorzy prywatni	Brak
Udział środków publicznych w uruchomieniu i prowadzeniu działalności	W działalności gospodarczej brak udziału środków publicznych, na działalność Stowarzyszenia przyznano dotacje: 2005 r. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – 75 tys. zł Mazowiecki Urząd Wojewódzki – 22 tys. zł Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – 8 tys. zł Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – 14 560 zł 2006 r. Fundusz Phare 2003 – 143 959,21 zł Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – 78 tys. zł Mazowiecki Urząd Wojewódzki – 7 tys. zł Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – 23 900 zł 2007 r. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – 78 769 zł Mazowiecki Urząd Wojewódzki – 30 tys. zł Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – 12 tys. zł 2008 r. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – 79 550 zł Mazowiecki Urząd Wojewódzki – 28 000 zł 2009 r. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – 81 354 zł
Stopień ekonomicznej samowystarczalności	BDR dąży do osiągnięcia samodzielności. Obecnie działalność gospodarcza (sprzedaż oprogramowania) pozwala pokryć koszty jej prowadzenia (bezpośrednie i pośrednie), a także wygospodarować nadwyżkę na razie na poziomie ok. 4 tys. zł miesięcznie. Kwota zasila koszty bieżącej działalności.

Jednak kłopoty różnych organizacji z dostosowaniem odpowiedniego dla siebie oprogramowania komputerowego nie dawały BBR spokoju: – Zaczęliśmy się zastanawiać, jak przekonać firmy komputerowe, by przekazywały bezpłatnie lub za minimalną cenę organizacjom pozarządowym nowe oprogramowanie – opowiada Sulkiewicz-Nowicka.

BDR zaczął rozmowy z Microsoftem na temat użyczenia starych wersji oprogramowania, jednak różne przeszkody natury formalnej nie pozwoliły wtedy na porozumienie w tej kwestii. Dopiero nawiązanie kontaktu z amerykańską fundacją Compumentor (w 2008 roku zmieniła nazwę na Techsoup Global), która w ramach programu TechSoup zajmuje się dystrybucją oprogramowania firm komputerowych dla organizacji pozarządowych pozwoliło na rozpoczęcie w BDR programu Technologie non-profit.

Program ten daje organizacjom pozarządowym szansę na pozyskanie legalnego oprogramowania oraz sprzętu sieciowego za niewielką odpłatnością, a także pozwala korzystać z wiedzy i praktycznych rozwiązań – dostępnych w serwisie www.nt.ngo.pl.

Przebieg projektu

Nawiązanie kontaktu z Compumentorem i Microsoftem zbiegło się w czasie

z coraz większym zainteresowaniem oddawaniem sprzętu ze strony firm i przedsiębiorstw, które zaczęły znów coraz chętniej wymieniać komputery.

Fundacja Compumentor w ramach programu TechSoup dystrybuje oprogramowania takich firm, jak: Microsoft, Symantec czy Adobe, a także sprzęt sieciowy CISCO dla organizacji pozarządowych. Sprzedaje im oprogramowanie za niewielki procent jego wartości. Ale pieniądze nie trafiają do producentów, którzy przekazują oprogramowanie za darmo, tylko przeznaczane są na obsługę tego programu przez fundację. BDR znalazł się w pierwszej grupie organizacji spoza Stanów Zjednoczonych, z którymi Compumentor nawiązała współpracę. Do współpracy zaangażowano również innych producentów oprogramowania. Program powstał we wrześniu 2006 i nosi nazwę Technologie non-profit. Organizacje pozarządowe otrzymują systemy operacyjne, pakiety biurowe, jak np. Microsoft Office, oprogramowanie do przygotowywania publikacji czy produkty serwerowe. Jedynym kosztem dla nich jest opłata administracyjna, pokrywająca koszty obsługi programu, która stanowi około 4-15% wartości rynkowej oprogramowania. Pieniądze te są dzielone pomiędzy BDR i Compumentor (lub producenta oprogramowania) w różnych proporcjach, w zależności od etapu projektu.

Na początku współpracy Compumentor zgodził się, aby cały przychód ze sprzedaży prowadzonej w ramach programu „Technologie non-profit” pozostał do dyspozycji BDR. Obecnie średnio 60 proc. przychodu przeznaczane jest na potrzeby Banku, 40 proc. dla Compumentora.

Współpraca z Compumentorem (Techsoup Global) jest bardzo ważnym elementem pracy BDR-u. Dzięki niej w 2008 roku uruchomili nową wersję sklepu internetowego obsługującego program „Technologie-non-profit”, która w bardzo dużym stopniu usprawniła operacje związane z dystrybucją oprogramowania i sprzętu.

Podobne platformy wykorzystywane są w innych krajach przez lokalnych partnerów Techsoup.

Obecnie w ramach Technologii non-profit działają następujące programy:

- **Cisco dla non-profit** (sprzęt sieciowy)
- **Lefthand dla NGO** (oprogramowanie księgowo i CRM)
- **Microsoft dla non-profit** (oprogramowanie)
- **MKS dla NGO** (oprogramowanie antywirusowe)
- **Ubuntu Linux** (wolne oprogramowanie Linux)

- **MAR - Microsoft Authorized Refurbisher** (oferta bez płyt instalacyjnych)

Większość z programów w ramach Technologii dla non-profit jest dostępna dla organizacji z całej Polski. Wyjątkowy jest program MAR, polegający na instalowaniu systemów operacyjnych w używanych komputerach pozyskanych przez organizacje (np. otrzymanych w ramach darowizny lub kupionych na wtórnym rynku). Wiąże się to z koniecznością przewiezienia komputera do siedziby BDR, gdzie jest instalowany system. Korzystają z niego zatem głównie organizacje z Mazowsza.

Bank Drugiej Ręki próbuje stworzyć sieć organizacji w całej Polsce. Do tej pory nawiązał współpracę z trzema lokalnymi organizacjami, które pod jego auspicjami zajmują się przekazywaniem organizacjom ze swoich regionów darów rzeczowych, głównie komputerów wraz z zainstalowanym systemem operacyjnym. Są to:

- Towarzystwo Integracji Społecznej w Zielonej Górze
- Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „OPUS” w Łodzi
- Centrum Pomocy Bliźniemu w Gnieźnie Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej

Dodatkowo, w 2005 i 2006 roku Bank prowadził projekt nieodpłatnej pomocy informatycznej („helpdesk”) dla mazowieckich organizacji pozarządowych. W 2006 roku był dofinansowywany przez Fundację im. Stefana Batorego w ramach grantu instytucjonalnego Programu Kuźnia. Polegał na organizowaniu wolontariuszy i praktykantów – najczęściej studentów lub hobbystów informatyki – po to, by wspierali organizacje swoją wiedzą technologiczną. W 2006 roku zorganizowano – dzięki dodatkowemu wsparciu z dotacji Departamentu Edukacji Publicznej i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego – szkolenia na temat użytkowania komputerów i wykorzystania Internetu w 6 mazowieckich powiatach. W 2008 roku BDR przeprowadził pilotażowy projekt „Diagnoza potrzeb w zakresie technologii oraz wsparcie

technologiczne organizacji i placówek działających w obszarze pomocy społecznej w województwie mazowieckim”. Projektem objęto 10 organizacji z 3 gmin wiejskich woj. mazowieckiego. Projekt uzyskał wsparcie Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 28 tys. zł.

Współpraca z innymi

Bank na stałe współpracuje z kilkoma dużymi firmami w przyjmowaniu od nich darów rzeczowych. Agora, wydawca „Gazety Wyborczej” przekazała BDR ponad 1000 komputerów. Stałymi partnerami są także: Bank PKO S.A., Fortis Bank, czy Ambasada USA w Polsce. Współpraca z dużymi i znanymi firmami oraz status organizacji pożytku publicznego uwiarygodnia go w oczach innych potencjalnych

darzyńców. Z raportów rocznych wynika, że rocznie około 100 – 120 firm przekazuje Bankowi dary rzeczowe.

Przy realizacji programów IT współpracują z Bankiem cztery firmy z branży informatycznej. Stałymi partnerami są: Cisco (producent wysokiej klasy sprzętu sieciowego, LeftHand Sp. z o. o. (producent oprogramowania księgowego oraz CRM. Firma specjalizuje się w oprogramowaniu działającym na wolnym systemie Linux), MKS Sp. z o. o. (polski producent najbardziej powszechnego w kraju oprogramowania antywirusowego) oraz w najszerszym zakresie Microsoft (najbardziej znany na świecie producent oprogramowania komputerowego o bardzo szerokim zastosowaniu).

Za realizację m.in. tego projektu Microsoft otrzymał tytuł „Darczyńca roku 2006”. Przyznanie nagrody uzasadniono tak: „za realizowaną od wielu lat strategię zwalczania wykluczenia informatycznego poprzez ułatwianie dostępu do wiedzy i umiejętności z zakresu obsługi komputera tym osobom, które do tej pory nie miały możliwości ich zdobyć oraz za udzielanie wsparcia technologicznego organizacjom społecznym”.

Organizacja stara się też współpracować z samorządami lokalnymi po to, by otrzymywać od nich dotacje (na przykład na prowadzenie magazynu) lub brać udział w konkursach na granty i programy. BDR na co dzień

współpracuje też z Federacją Organizacji Służebnych MAZOWIA, Fundacją Bank Żywności SOS, portalem organizacji pozarządowych www.ngo.pl oraz z Siecią Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT.

Uczestnicy projektu

Bank Drugiej Ręki to stowarzyszenie, do którego należy około dwudziestu osób. Dodatkowo w samym biurze i magazynie pracuje 6 osób. Gdy Bank realizuje określone projekty społeczne angażuje dodatkowo wolontariuszy, przede wszystkim studentów. Wspólnie z trzema lokalnymi organizacjami tworzy Sieć Banków Drugiej Ręki.

Rezultaty projektu

Przez siedem lat istnienia BDR dary rzeczowe (głównie sprzęt komputerowy i meble) otrzymało ponad 1000 organizacji pozarządowych. Tylko w 2008 roku Bank przekazał dary rzeczowe 135 organizacjom i placówkom na terenie całego kraju, o łącznej wartości ok. 760 tys. zł. W programie Technologie non-profit uczestniczyło już ok. 1000 organizacji.

Rynek sprzedaży towarów i usług

Organizacje pozarządowe i placówki non-profit (w zależności od programu).

Zespół pracowników BDR

Dżemila Sulkiewicz-Nowicka

Plany na przyszłość, marzenia

Stowarzyszenie zamierza zwiększyć rozpoznawalność marki swojej organizacji, a także stworzyć sieć BDR-ów, umożliwiającą sprawniejsze wspieranie inicjatyw pożytku publicznego. Dąży do osiągnięcia samowystarczalności finansowej, teraz

wciąż korzysta z dotacji i grantów. Przymierza się do rozpoczęcia nowego rodzaju działań – do recyklingu zużytego sprzętu komputerowego.

Lider

Liderem, prezesem i osobą, która zaangażowała się w powstawanie BDR od 2000

roku jest Dżemila Sulkiewicz-Nowicka. Jak sama mówi – Moją misją jest robienie tego, czego inni nie robią.

BDR półzartem nazywa „nieatrakcyjną organizacją” - Pomagamy innym organizacjom non-profit, nie zajmujemy się więc czymś co „chwytą za serce”, powoduje tak głębokie wzruszenia, że ludzie natychmiast decydują się na wsparcie finansowe.

Muszą więc wciąż być aktywni i przygotowani na reagowanie zmieniających się warunków. – Przepłynęliśmy już przez najtrudniejszą wodę – mówi Dżemila. – Udało się nam wtedy, kiedy to było potrzebne zmienić profil działalności. Wróciliśmy do idei przybliżania IT organizacjom pozarządowym.

Dla niej Bank jest miejscem, gdzie nie można się nudzić. – To nie jest organizacja, która gdzieś osiadła i robi cały czas to samo. Tutaj stale trzeba trzymać rękę na pulsie i widzieć nowe potrzeby i wyzwania – opowiada spokojnym głosem.

Jak trafiła do BDR? – Jak zwykle przez przypadek. Jestem socjologiem, zawsze interesowałam się organizacjami pozarządowymi, a gdy się zaczęłam tym zajmować na co dzień, trzeba było poradzić sobie z zarządzaniem darami – tłumaczy uśmiechnięta.

Dżemila z łatwością, chyba tylko jej dana, potrafi spojrzeć na działalność BDR-u

w wyjątkowo kompleksowy sposób. Wie, jak natchnąć pracowników, aby podchodzili do pracy w sposób pragmatyczny, koncentrowali się na konkretach, a jed-

ESENCJA PROJEKTU

Nazwa przedsięwzięcia
Stowarzyszenie „Bank Drugiej Ręki”

Misja / cel działania
Stowarzyszenie BDR wspiera organizacje i inicjatywy działające na rzecz pożytku publicznego. Zapewnia skuteczne funkcjonowanie takich organizacji poprzez wsparcie rzeczowe oraz zwiększenie dostępu do technologii.

BDR pozyskuje dary rzeczowe od firm a następnie przekazuje je organizacjom non-profit. Umożliwia im również dostęp do pozyskania legalnego oprogramowania i sprzętu za niewielką odpłatnością.

Grupy beneficjentów
Beneficjentami są organizacje pozarządowe. BDR nie zajmuje się darami od osób indywidualnych. Jednak po to, by organizacje mogły korzystać z darów prywatnych osób, w sierpniu 2006 został powołany serwis internetowy dary-rzeczowe.pl.

Forma prawna
Stowarzyszenie

Zasięg terytorialny działania
Pozyskane od firm dary są przekazywane organizacjom z terenu Mazowsza. Program Technologie non-profit oraz serwis dary-rzeczowe.pl są projektami ogólnopolskimi.

nocześnie nie zapominali o całościowym aspekcie podejmowanych działań. Aby przez realizację konkretnych celów wypełniali misję, jaką BDR ma do spełnienia w sektorze NGO.

Opinie o projekcie

Jan Bazyl szef „Federacja Mazowia”:

– Bank Drugiej Ręki prowadzi bardzo potrzebną działalność. Nikt inny tego nie robi. A oni działają bardzo dobrze, prędko i z pomysłem. To świadoma organizacja,

często korzystają z naszych szkoleń. Bank jest jednym z członków Federacji Mazowia, bardzo czynnie działa na rzecz wspólnoty organizacji pozarządowych.

Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej:

– To bardzo ważna inicjatywa, która zawiera w sobie trzy funkcje: społeczną, bo angażuje się w pozyskiwanie dóbr materialnych; ekonomiczną, bo przez to pozyskiwanie wprowadza formułę oszczę-

dzania i edukacyjną, bo uczy zachowań na rzecz wykorzystywania przedmiotów, a nie ich wyrzucania. Programy, jakie realizuje Bank, pokazują na czym polega obywatelski wymiar państwa, także w znaczeniu ekonomicznym.

Zofia Jaroszuk z Fundacji „Szczęśliwe Dzieciństwo”:

– Skorzystaliśmy z programu „Microsoft dla non-profit” prowadzonego przez Stowarzyszenie Bank Drugiej Ręki. Dostaliśmy za stosunkowo niewielką kwotę oryginal-

ne, legalne oprogramowanie Microsoft na potrzeby naszej organizacji i naszych podopiecznych. Już są efekty. Sprawnie działa nasza administracja, a nam jest wygodniej. Nie mogliśmy sobie na to pozwolić, gdybyśmy mieli zapłacić komercyjną cenę za oprogramowania.

WNIOSKI

Mocne strony projektu

- unikalność świadczonych usług
- waga i szeroki zakres problemu, jaki rozwiązuje BDR
- sprawne reagowanie na zmieniające się potrzeby otoczenia i możliwości darczyńców
- zaangażowanie i determinacja zespołu

Największe sukcesy

- namówienie firm komputerowych do przekazywania oprogramowania
- współpraca z Fundacją Compumentor (USA) oraz włączenie się do ich projektu

Największe porażki

- kłopoty ze stworzeniem sieci BDR
- problemy ze zorganizowaniem grupy wolontariuszy, którzy w ciągu roku akademickiego mogliby w terenie pomagać

w sprawach IT małym organizacjom

- BDR nie udało się niestety nawiązać skutecznej współpracy z administracją publiczną w celu otrzymywania od niej sprzętu komputerowego i mebli. W jednym ze sprawozdań organizacja zaznaczyła: „Wychodzimy z założenia, że ten sektor [publiczny – przyp. red.] powinien świecić przykładem w dziedzinie racjonalnego gospodarowania zasobami, zwłaszcza, że jest to dobro publiczne”.

Problemy w realizacji

Najwięcej kłopotów sprawiają wciąż bariery prawne. Dla organizacji pozarządowych kłopotem są przepisy dotyczące podatku VAT, szczególnie to, iż instytucja oddająca dary rzeczowe (sprzęt biurowy, komputery) musi zwrócić VAT odliczony przy zakupie tego sprzętu. To wymusza na sektorze NGO

konieczność kupowania sprzętu za „symboliczną złotówkę” oraz rejestrację prowadzenia działalności gospodarczej.

Czynniki sukcesu

- wycucie wagi problemu, z jakim zamierzała się zmierzyć organizacja
- w trudnych momentach organizacja wykazywała elastyczność, kładąc nacisk na różne aspekty swojej działalności
- determinacja w realizacji założonych celów
- wsparcie różnych partnerów – publicznych i prywatnych

Wnioski na przyszłość

Konieczne jest zbudowanie sieci lokalnych organizacji zajmujących się pozyskiwaniem darów rzeczowych od firm oraz promowaniem nowoczesnych technologii w środowi-

sku organizacji pozarządowych na swoim terenie. W innej sytuacji sam przyjazd po dary czy instalacja oprogramowania (program MAR) stanie się dla małych organizacji, z oddległych rejonów barierą nie do pokonania ze względów logistycznych i finansowych.

Replikacja: kto może realizować taki projekt?

Powinna to być organizacja już istniejąca, najlepiej „zakotwiczona” w danym regionie.

Co trzeba „mieć”, żeby angażować się w takie przedsięwzięcie?

- własny magazyn lub możliwość składowania przedmiotów w „zaprzyjaźnionym” magazynie
- możliwość transportu darów od firm
- biuro z dostępem do Internetu

Wydanie II
Warszawa, 2009
Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
www.fise.org.pl

Projekt graficzny: Frycz | Wicha
Skład graficzny: rzeczyobrazkowe.pl
Redakcja: Aleksandra Fandrejewska, Ewa Rościszewska
Korekta językowa: Anna Kreutz
Zdjęcia: Mikołaj Grynberg

Dane zbierane w listopadzie 2007 roku, uaktualnione w 2009 roku.

ISBN 978-83-85928-09-6 całość
ISBN 978-83-85928-84-3 t. 12

Czym jest ATLAS DOBRYCH PRAKTYK EKONOMII SPOŁECZNEJ?

Atlas Dobrych Praktyk powstał z myślą o promocji polskich przedsięwzięć ekonomii społecznej, czyli tych, które realizację celów społecznych starają się połączyć ze skutecznym działaniem na rynku.

Takich przedsięwzięć jest w Polsce wiele. Każde z nich ma swoją specyfikę, własną historię, liderów. Każde jest niepowtarzalne. Łączy je determinacja, zaangażowanie, poświęcenie ludzi, którzy mimo przeszkód chcą zrobić coś dobrego, chcą, żeby było lepiej.

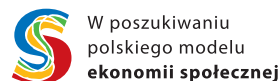
Na potrzeby Atlasu wybraliśmy różne formy działania, o różnym zasięgu, skierowane do różnych grup społecznych. Mamy nadzieję, że staną się one inspiracją dla innych.

Obecne wydanie Atlasu zawiera opis następujących przedsięwzięć:

1. Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”
2. Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki
3. Spółdzielnia Socjalna Usługowo-Handlowo-Produkcyjna w Byczynie
4. Habitat for Humanity
5. Stowarzyszenie Niepełnosprawni dla Środowiska EKON
6. Pracownia Rzeczy Różnych SYNAPSIS
7. Fundacja „Nasz Dom”
8. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”
9. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria”
10. Stowarzyszenie Emaus w Lublinie
11. Pensjonat i Restauracja „U Pana Cogito”
12. Bank Drugiej Ręki
13. EKO „Szkoła Życia”
14. Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju wsi Sokołowo
15. Wspólnota Chleb Życia
16. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Debrzno
17. Grudziądzkie Centrum CARITAS
18. Ośrodek Wspierania Rodziny Caritas w Korytowie
19. Lokalne Centrum Integracji Społecznej Piątkowo
20. Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika
21. Stowarzyszenie Regionalny Ośrodek dla Ludzi i Środowiska CIS
22. Fundacja „Sławek”
23. Spółdzielnia Socjalna „Szansa i Wsparcie”

Więcej informacji na temat ekonomii społecznej na stronie www.ekonomiaspoleczna.pl

Zeszyty od numeru 1 do 12 powstały w ramach projektu „W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej”, a zeszyty nr 13-23 – w ramach projektu „Promes – Promocja Ekonomii Społecznej”. Oba projekty realizowane były przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.

W poszukiwaniu
polskiego modelu
ekonomii społecznej

FISE

